

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inzerate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

**Upravništvo „Mira“
v Celovcu,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Glasiló koroških Slovencev

Leto XXVI.

V Ljubljani, 17. avgusta 1907.

Štev. 35.

 Današnja številka obsega 4 strani.

Pozor rodoljubi!

Nekako instinktivno se je na glavni skupščini družbe sv. Cirila in Metoda oglasila koroška delegacija kakor en mož proti nastopu akademične mladeži in njenih voditeljev. „Mi bomo za vas delali“ — zatrjevali so zastopniki družbe, a noben Korošec ni verjel in jim ne verjame, brez da bi si bili v trenutku jasni, popolnoma jasni o svojem položaju. Ogorčenje je bilo opravičeno! Na vprašanje: zakaj se iztiravajo konservativni odborniki iz družbe? Ali so bili le trotje, ki so delali družbi v kvar? Ne! Zakaj potem?

Akademična mladež stavila je dolgo vrsto predlogov za spremembo delovanja družbe? Kdo je ta akademična mladež! Deloma jo poznamo, in ker jo poznamo, nas ne navdušuje, da pa napolnuje s pomilovanjem in skrbjo. In ta mladež, ki še ne oozna sveta in njegovih teženj, ki ne pozna nauka, ki išče napredek v tem, da se pretirga in preobrne, kar je nekdanj bilo — le ta mladež je zagotavljala na shodu, da je vzela v roke vodstvo Slovencev, torej konsekvéntno tudi vodstvo slovenske šolske družbe.

Korošci teh dogodkov ne morejo hladnokrvno gledati. Prvič ne, ker sta na Koroškem zdaj dva velika zavoda: eden v Velikovem, drugi nastaja v Št. Jakobu. Mali Slovenski narod nima nič oddajati svoje zemlje, braniti mora vsako ped, vsako vas, vsak dom! Upalo se je pred letom, da nastopi „Naša Straža“ nasproti „Südmarki“ — a „Straža“ vrgla je svoje orožje strani in prepustila tujcu prost uho. Na mesto „Straže“ stopila je za Koroško nekako družba sv. Cirila in Metoda. Zgradila je trdnjavo na najbolj izpostavljenem prostoru v Št. Rupertu.

Premalo se govori o koristi te šole: govori se le, da svojega namena ne doseže, da peša. A ta šola ne peša po krivici Korošcev, ne po krivdi šolskih sester — marveč zaradi trme društvenega

odбора: Naj se ne zameri ta huda beseda, pisana je, da služi dobri stvari. Razmere na Koroškem so take, da hoče marsikteri oče svojim otrokom popolnega znanja nemškega jezika! Vsaj pošilja mnogo kranjskih družin svoja dekleta v popolno nemški zavod v Gospisveti, da se tam nauče nemščine, kako se boste potem čudili, če hoče naše ljudstvo priučiti se tudi nemškega jezika. Ta nemški jezik učiti v zadostni meri pa družba nikdar ni dovolila — češ: „mi ne bomo ponemčevali“. Vsaki trezni šolnik zna, da je kaj drugega če se deca uči v naši šoli nemški, ali če se nemščine uči pri strastnih vsenemških učiteljih! In vendar se je tukaj reklo: mi ne pustimo nemščine v toliki meri učiti in gnalo se je tako na stotine naših otrok v vsenemški Velikovec! Potem pa veleumna gospoda maje z glavami in pravi da šola peša! Šola se mora ravnati po ljudeh, ona mora ljudi šele vzgojiti, ko bi enkrat vzgojila zdrav, pameten rod, potem se gre korak dalje — ne pa tako. Če kdo misli, da bo v Št. Jakobu drugače, se vara, če je kje peščica rodoljubov več ali manj, to je vseeno, večina naših ljudi pa je vseskoz enaka.

Za šolo v Št. Rupertu se je v teku desetih let g. župnik Treiber neumorno trudil. Kedar pride na jesen šolsko zapisovanje, mora on od hiše do hiše iskati otrok, ker hodijo nasprotni agitatorji itak do vsakega očeta do vsake matere. Kakšno delo je to? Kdo hoče tukaj nadomestiti obče spoštovanega in uplívnega župnika?

Na Koroškem pa ne potrebujemo le ljudske šole, enako potrebujemo vzgojišče za dekleta. Mar naj hodijo naše kmečke hčere v „Meiereischule“ v Celovec? Kar je boljših nemškin kmetov, dajejo hčere v samostanih vzgajati, in najblajše njihove gospe so iz samostanskih šol! Slovenec je kulturno zaostal, ker svojim hčeram ni imel dati take vzgoje. Zdaj pa bodo mladi rodoljubni akademiki — uprizorili gonjo proti redovnicam — in kaj potem?

Naj gospodje akademiki in njihovi pokrovitelji ne mislijo, da bo ta stvar šla tako gladko, da bodo Korošci dali s seboj tako eksperimentirati! Žal nam je, da se mora o takih stvareh pi-

sati v listu, ki ga ljudstvo čita, ljudstvo, ki potrebuje navdušenja, spodbujenja, a mesto tega se mu riše žalostna podoba neopravičljivega in nepotrebne razdora.

Ob enem vidimo črn oblak na obnebjú, morebiti, da pravočasno zgine, ali da ga veter nese mimo nas, morebiti pa tudi, da se nad nami raznese. Nekoliko smo to nevarnost sami povzročili. — Hoteči se izogniti vsakega razdora, hoteči braniti slovo, dali smo morebiti preveč duška ljudem, ki so in bodo vsikdar sovražili duhovnika in vse, kar ima kaj verskega značaja. Res v naših liberalcih ni tistega fanatizma, kot v njihovih prijateljih izven dežele, a skrbeti moramo, da se ta fanatizem ne užge v njihovih vrstah in da ne dobe moči — v roke, s katero bi mogli podreti, kar se je popred skupno zgradilo.

Vzlasti zdaj po državnoborskih volitvah, ko pridemo Slovenci na Koroškem prvič do veljave, ko smo dobili svojega poslanca, zdaj moramo složno stati vsi za stare svetinje „Vse za vero in dom!“ V sredini naše zemlje ima še nasprotnik vsepovsod svoje trdnjave, še to jesen se mora priti do zrelih sklepov in odločnega dela pri katerem nočemo nikogar pogrešati.

Za to bomo nastopili z navedenim bojkotom zoper vsakogar, ki ruši slovo.

Torej pozor rodoljubi!

Liberalcem na Kranjskem pa javljamo: „Nolite turbare circulos nostros“, ne svetujemo vam, prodirati čez naše meje.

Šolske stvari.

Nameščenje učitelja in učiteljice:

Deželni šolski svet namestil je na deklški meščanski šoli v Spitalu g. Egb. Bohrerja iz Velikoveca in gdč. W. Kobal. Nadučitelj v Žabnicah postal je g. Roblek (Št. Jakob), nadučitelj na Zili Ožb. Bernolt. V Tunel pri Pliberku pride za nadučitelja g. P. Pirovec iz Št. Daniela. Podučiteljem na Brdu je imenovan g. Iv. Feinig, gdč. Mat. Kovačič je imenovana podučiteljica za Lipaljovas, Al. Kutalek za Brdo, dopust, za eno leto si je vzel g. učitelj J. Jekl v Apačah. V stalni pokoj so stopili gg. nadučitelji: P. Golker v Čanjčah, A. Hölzl v Zgornjih Lihčah, Jožef Katnik v Rablju, Mat. Mencin v Libeličah, Sim. Richter v Žitarivesi.

Kaznovanje otrok:

Na pritožbo generalne prokurature zoper razsodbo okrožnega sodišča v Hebu je najvišje in kasacijsko sodišče razsodilo: Z besedo ali dejanjem dotakniti se časti kakega človeka ni pregrešek zoper §§ 487 in 493 kazenskega zakona, če se je obtožena stvar zgodila od učitelja zoper otroke z vzgojevalnim namenom.

Torej se ne bode več moglo v bodoče tožiti učiteljev na podlagi navedenih paragrafov, če kaznujejo šolarje.

V interesu dobre vzgoje bi pač bilo, če se učiteljem da v šoli tudi palica v roke.

Socijaldemokratski učitelji.

Francoski učitelji naglašajo v svojem listu za mladino: „naloga naših učiteljev je razrušiti vero!“ In v nekem ministrstvu doposlanem dopisu se pravi: „Nas je 30.000 socijaldemokratskih učiteljev, in radikalno socijalističnih je 40.000!“ Tem učiteljem se je vzela vera in mesto vere uči se v šolah le še neki nauk o človeških dolžnostih. Ti učitelji pa tirjajo, da se odpravi tudi ta nauk, ker mora vsakemu biti prosto, o dolžnostih misliti, kar sam hoče.

Napadi na katoliško vero in cerkev.

PODLISTEK.

Otrok in učenjak.

Pobožen deček je mnogo slišal o slavnem učenjaku govoriti. Pravili so mu ljudje tudi, da kdor z učenjaki občuje, postane še sam učen. Vnela se mu je v srcu želja, da bi postal še sam učenjak, ne tako velik sicer, ali vsaj mal modrijanček. Zato je iskal priložnost, da pristopi učenemu gospodu, da se ob njegovih besedah napoji njegov duh prave modrosti. Našel je učenjaka nekoč na cesti in ga je prosil, da mu dovolí nekaj vprašanj. Modrijan se je nasmešnil: „Le vprašaj dragi.“ In fantek je vprašal:

„Kaj pa je najboljša na svetu?“

Modrijan: „Dober in zvest prijatelj.“

Fant: „Ne, dobra vest, tako so me učili mamka. A povejte mi: Kdo je najbolj razumen na svetu?“

Modrijan: „Kdor je preučil največ knjig.“

Fant: „Ne, kdor samega sebe najbolj pozna. Kdo pa je najneumnejši?“

Modrijan: „Kdor najmanj ve.“

Fant: „Ne, kdor se s svojim znanjem baha. Kteri stan je najuzvišenejši?“

Modrijan: „Stan doktorjev.“

Fant: „Ne, stan krščanskega človeka. Ktera čast je najvišja?“

Modrijan: „Biti pogumnemu v boju.“

Fant: „Ne, biti ponižnemu v miru. Ktera umetnost je največja?“

Modrijan: „Dobro vladati svet.“

Fant: „Ne, vladati sebe. Kdo je najboga-tejši na svetu?“

Modrijan: „Kdor ima največ denarja.“

Fant: „Ne, kdor ga ne potrebuje. Ktera žival je najmočnejša?“

Modrijan: „Najmočnejša žival je lev.“

Fant: „Ne, najmočnejši je črv, ker črvi nazadnje vse pojedo.“

Poslušalci so se smejali; učenjak pa je fanta vprašal: „Kdo pa te je take reči učil?“ In fantek je objel mamico: „Moja mamka ponižnost me je vse naučila.“

Učenjak je zdaj nevoljen dejal: „Jeden norec lahko več vpraša, kot zamore deset modrijanov odgovoriti.“ Zdaj bom vprašal jaz. „Vprašaj“, dejal je fant mirno. Ljudje so se smejali in modrijan je vprašal: „Kako velik je svet?“

Fant: „Tako velik, da ga le bog objame, in vendar ne tolik, kakor domišljavost nekterih modrih ljudi.“

Modrijan: „Kaj pa je bog delal, predno je vstvaril svet?“

Fant: „Šibe je vezal za tiste, ki s takimi vprašanji spravljajo priproste ljudi v skušnjava.“

Razgovor je bil končan. Ali se je dotični modrijan pozneje še kdaj prepíral z otroci, ne vemo.

 Naročajte edini koroški slovenski list „Mir“!

V Milanu bil je dekliški zavod, v katerem se je godilo hudo pohujšanje. Voditeljica mu je bila neka zloglasna Fumagali, ki se je oblačila kot redovnica, a nikdar ni bila sprejeta v kak red. Milanskemu nadškofu je prišla stvar na znanje. Prepovedal je ženski nositi redovniško obleko, prepovedal duhovnikom v tem zavodu opravljati službo božjo, da, naznanil je tudi vso stvar policiji. Ali policija ni storila nič. Ko je pohujšanje postalo že preveliko, se je zloglasna, že popred kaznovana ženska zaprla — in zato ker je ta ženska oblačila redovniško obleko, zdaj napadajo židovski in liberalni listi katoliške redove, češ: taka pohujšanja se tam dogajajo.

Koroške novice.

Celovec. (Deželni zbori.) Avstrijski deželni zbori se bodo baje sklicali za čas od 9. septembra do 16. oktobra izvemši deželne zbornice za Češko, Istro, Tirolsko in Koroško. Dalmatinskemu deželnemu zboru se obeta, da mu vlada predloži postavo, ki ima urediti jezikovne razmere v uradih in šolah. Namestnik Nardelli bo dal vladno izjavo, ki jo je ministrski predsednik Beck obljubil dalmatinskim poslancem.

Na Koroškem menda deželni zbor nima dela. Vsenemška in nemškonarodna družba, ki se tu imenuje deželni zbor, ali ne ljubi javnosti, ali pa nima delavcev, ki bi reševali važna, dežele se tičoča vprašanja. Zakaj pa so nam poslanci, če se zbor ne skliče, čudimo se le, da so liberalci s temi razmerami tako lepo in slepo zadovoljni. Za konec meseca avgusta so deželni glavari poklicani na Dunaj. Kaj se neki kuha? Hoteli bodo stare dolgove plačati — z novimi davki.

Št. Jakob v Rožu. Za „Narodno šolo“ v Št. Jakobu v Rožu so darovali: Lesni trgovec v Gradencu, K 20—; J. Traven, župnik na Obirskem, K 20—; Dr. J. Šubelj, c. kr. minist. tajnik na Dunaju, K 50—; Vrhnica v Št. Jakobu, K 20—; g. Frole v Trstu, K 1—; iz nabiralnika pri Kobentarju, županu v Št. Jakobu, K 30—; Iv. Nabernik zbral v Mohorjevi tiskarni K 734; Jakob Koch na Zgornjih Vratah, K 10—; Celovski sedmošolci K 750; čisti dohodek slavnosti ob blag. tem. kamena K 600—; Fr. Gomilšek, župnik na Medvedovem (zbirka) K 1050; Dr. Ig. Žitnik, državni poslanec, K 10—; V Bilčovu zbrani duhovniki K 25—; Fr. Pavlin, fotograf na Jesenicah, K 2—; J. Varmut, župnik na Bistrici v Zili, K 20—; Božidar Štifter, prof. v Kalugi K 5—; Jože Šrot in V. Voršnik v Sekiri, K 2—; Pevsko društvo „Drava“ K 20—; Lastnik kiselice v Tolstem Vrhju, K 4—; Jan. Biser, prošt v Podkrnosu, K 50—. Skupaj K 87834. Iskrena hvala vsem dobrotnikom!

Matej Ražun, župnik.

Podklošter. (Čegavo je župnišče. Sprava.) Znan je stari prepir med občino Podklošter in c. kr. gozdarsko direkcijo, ozir. poljedelskim ministrstvom. Občina je nasproti erarju podlegla in zdaj je prisiljena, prevzeti od erarja popred zgrajeno župnišče. Beljaški gozdarski uradniki tirjali so, da občina erarju povrne 30.000 K stavbenih stroškov. Občina pa pravi, da se je župnišče predrago zidalo. Zadnji čas pa zavzema poljedelsko ministrstvo nasproti občinam prijaznejše stališče in gozdarski organi ne smejo več nastopati, kakor nekdanj. V četrtek 9. t. m. je prišel v Podklošter odposlanec poljedelskega ministrstva in dogovoril se je z občino tako, da ona prevzame župnišče za ceno 10.000 K, da nadalje ona odkupi erarju konventni (župnijski) vrt za 2000 K in da erar odkupi pravico župnika do potrebnih drv s primerno parcelo gozda. Ob enem se bo erarični vodovod prodal občini. Ministrstvo ponuja občini tudi samostansko razvalino, ki je pa občina noče, ker vzdrževanje ograje stane preveč denarja.

Cas je, da se pride enkrat do sprave.

Celovec. (Izgubljen deček.) Alojzij Felsberger, učenec IV. razreda ljudske šole v Celovcu, sin Franc Felsberger-ja, delovodje c. kr. tobačne tovarne v Celovcu je dne 22. svečana 1907 brez vsakega povoda oddoma ušel. On je 10½ l. star, bolj majhne rasti, bledega obličja, temnosivih las, rujavih oči ter nekoliko škili. O samemu sebi daje lažnjive podatke. On služi najbrže kot pastir pri kakemu kmetu v okolici Železne Kaplje ali pa na Gorenjskem. Zgoraj imenovani oče prosi vsakogar, kdor bi o njem kaj zvedel naj to takoj naznani najbližji orožniški postaji ali pa mestnemu magistratu v Celovcu. Vse stroške trpe stariši.

Podkloštrum. (Sovški lov.) Koroški verski zaklad daje za dobo desetih let Sovški lov pri Podkloštru v obsegu 475 hektarov v našem. Ponudbe naj se vpošljejo do dne 1. sept. na naslov: c. kr. direkciji za gozdarstvo in domene v Gorici (k. k. Forst- u. Domänen-direktion). Pogoji so razvidni v gozdarskem uradu v Gorici in v Beljaku. Slovenska gospoda bi storila rodoljubno delo, ko bi se zanimala za ta lepi lov na slovenskih tleh. Ali ni kake družbe, ki bi hotela tudi tukaj uplivati, da se v ljudstvu zbudi narodna zavest?

Št. Jakob v Rožu: (Nova podoba.) Ob slavnosti blagoslovljenja temeljnega kamna „Narodne šole“ je na oltarju visela krasna podoba sv. Cirila in Metoda. Podoba je za slavnost naslikal akad. slikar g. Peter Markovič v Rožeku in jo je daroval „Narodni šoli“. Isti slikar je pred tremi leti v župni cerkvi v Št. Jakobu na steno naslikal jako lepo podobo „Dobrega pastirja“. Obe podobi g. Markoviča zelo priporočata in želeli bi bilo, da bi se ob potrebi vsi rodoljubi obračali do g. Markoviča, mesto da slike naročajo bogve od kod.

Pliberk. (Sprejem novega g. dekana.) V nedeljo jutraj, dne 11. avgusta sprejeli smo mi mladi in stari pliberški farani pri slavaloku novega g. dekana J. Mariniga. Iz srca mu kličemo: Dobrodošli! Naj bi delovanje g. dekana obrodilo mnogo sadu za vero in narod!

Sinčaves. (Strela udarila.) Pri nevihti dne 7. avgusta udarila je strela v skedenj obče spoštovanega posestnika g. Mat. Ražuna v Št. Lovrencu. Skedenj je bil poln krme in žita. Posestnik je bil sicer zavarovan, a vendar trpi vsled te nesreče veliko škodo. Vrti Sinški požarni brambi se je zahvaliti, da se ogenj ni razširil na shrambo lesa, od katere bi se bila sicer gotovo tudi hiša vžgala.

Železna Kapla. (Požar v papirni tovarni.) V papirni tovarni (g. Krieghammer-ja popred Engländer) nastal je dne 7. t. ob 1 uri po noči požar, ki je upepelil vse poslopje razun hiše kjer stanujejo vodja in uradniki, kmalu došle požarne brambe so otele še magacine. Lastnik trpi veliko škodo, a pravijo, da je tako dobro situiran, da vsled tega požara ne bo podjetje trpelo nič. Vsa zgradba ni bila dosti moderna, zdaj pa je upati, da nastane novo lepo, primerno tovarniško poslopje.

Obre. (Toča.) V sredo 7. zadel je ob vznožju Obrskih gora ležeče vasi hud vdarec. Toča je prizadela vasem Šmarten, Štefan, Obre, Grebinj in po gorah hudo škodo. Ajda je vsa uničena, trpel je tudi oves, ki je na polji pol zmlačen. Ljudje se tudi letos niso zavarovali zoper točo, ker ni bilo nobenega agenta blizu in niso vedeli, kam se obrniti.

Radiše (Kamenje je metal.) Bilo je v pomladi, ko se je posesnik T. Kries sprl s ženo svojega soseda Breznikarja, ker je le-ta Kries-a dolžil neke tatvine; ko je zvečer Breznikar bil z družino pri večerji, vrgel je nekdo dva kamna z veliko silo v sobo; gospodar je hitel k oknu in je videl leteti človeka proti Kriesovi hiši, in je v tem človeku spoznal svojega soseda. Kriesa se je radi tega tožilo; on pravi da ni šel iz hiše, a bil je obsojen na štirimesečen zapor.

Grabštanj. (Kolesarska nezgoda.) Neki v Galiciji stanujoči zidar vozil se je v soboto 3. t. m. z nespametno naglostjo proti Grabštajnu. Malo pred Grabštajnom padel je in obležal brez zavesten na cesti. Ljudje so mu prišli na pomoč in našli pri njem polnapolnjeno flaško žganja. Torej bržkone ni bil dosti trezen. K sreči nezgoda ni prehuda.

Ukve. (Starvojak.) Dne 30. julija so tukaj nesli k zadnjemu počitku J. Šnabla, ki je bil še pod Radeckijem na Laškem služil in se udeležil več bitk. Pokojnik je bil 80 let star in še moč stare, dobre korenine. N. v m. p.!

Šmihel pri Pliberku. (Nezgoda.) Šmihelski trgovec g. Mory vozil se je preteklo nedeljo zvečer iz Šmihela v Pliberk. Ob železniški progi se mu je splasil konj in v divjem tiru dirjal po cesti naprej. Voz se je zvrnil, g. Mory, soproga in hčer so padli ven. Gosp. Mory si je nogo dvakrat zlomil, gospa je padla vznok in se je ob glavo tako otokla, da dolgo ni prišla k zavesti, dekletu se pa ni nič hudega zgodilo. Zdravniška pomoč se je hitro dobila in upati je, da nezgoda ne bo imela prehudih posledic.

Gospodarske stvari.

Pregledovanje plemenskih bikov

bode letos:

1. Podkloštrum:

V Št. Lenartu pri Rasingerju dne 1. okt. ob 8 uri.	
na Zilici pri Šumiju	1/2 2
na Čajni, v vasi,	2 9
v Drevljah pri Hebeinu	2

2. Rožek:

V Gozdanjah pri Klančniku	14. 2
v Št. Jakobu pri Kobentarju	15. 9
v Rožeku pri Bernoldu	11
v Vrbi pri Mörlaherju	3

3. Trbiž:

V Ukvah pri Erlihu	7. 8
v Naborjetu pri Vedamu	10
v Pontablju na trgu	1/2 3
v Žabnicah pri Kramerju	8. 8
v Trbižu na trgu	10

4. Beljak:

V Vernbergu pri Šilerju	14. 1
v Bačah na trgu	15. 8
v Beljaku na trgu	2

5. Pliberk:

V Spodnjih Libučah pri Železniku	7. 10
v Šmihelu v vasi	3
v Pliberku	5
v Nončijevi (gostilna)	8. 10
v Žvabeku pri Klemenu	3
v Libeličah pri pošti	9. 9
v Kotljah na občini	10. 1/2 9
v Gutštajnu pri Bumduhi	1/2 11
v Prevaljah na trgu	2
v Št. Danielu pri Stosirju	11. 1/2 10
v Mošici pri Krauta	12. 2
v Črni na trgu	11. 1/2 2

6. Dobrlives:

V Dobrlivesi na trgu	18. 10
na Metlovem pri Neuvirtu	1/2 4
v Št. Primožu (Rikarjaves)	19. 9
v Škocijanu	2
v Kamnu	21. 1/2 10
v Mokličah	12
v Galiciji	1/2 3
v Globasnici	22. 9
v Starivesi	1/2 12
pri Miklavcu	2

ob enem tudi za sosedne vasi Belske občine.

7. Železna Kapla:

v Železni Kapli dne 12. okt. ob 9 uri.	
na Obirskem	14. 10
v Koprivni	15. 9
v Beli pri Skalarju	16. 9
na Jezerskem pri Stularju	12

8. Velikovec:

Na Djekšah pri Kočmarju	5. 8
v Obrah pri Speku	1
v Štefanu pri Klančniku	3
v Velikovcu na trgu	9. 8
v Grebinju na trgu	10. 8
na Puštrici	1
na Rudi pri Škofu	11. 8
v Št. Petru pri Dürnwirtu	1
v Št. Petru pri Papiču	3
v Tinjah pri Lavreju	15. 8
v Šmarjeti pri Tamšarju	10
v Važenbergu	12
v Trušnjah	3

Po teh točkah se vidi, da se komisiji grozno mudi, gospodje imajo malo časa. Na Djekšah so n. pr. ob 8 uri, opoldne v Obrah, popoldne v Štefanu. Treba bo, da bolj odležni posestniki svoje bike pravočasno oddajo na pošti, da se ne bo bati zamude. Nam se pa zdi, da bi lažje prišel en gospod gledat bika, kakor pa bik gospode, kmetje bi mu gotovo radi plačali pot. Za tako stvar bi tudi zadoščal en večak in ne bi bilo treba cele komisije.

V. Podgorc.

Uspešna prasičereja

Nobena izmed domačih živali ne zahteva tako primerneza oskrbovanja kakor prasič. Oskrbovanje prasičev je pa prav lahka reč, kajti dati jim je tisto kar jim po naravi gre. Življenje naših prasičev je navadno zelo nenaravno, zato mnogokrat slabo uspevajo so radi bolni in pogine jih več, kakor vseh drugih vrst domačih živali.

Bolne prasiče je težko uspešno zdraviti, zato je za kmetovalca važneje gledati, da prasič sploh ne zbolí, kar ni težko doseči z umnim oskrbovanjem.

Prasič je silno snažna žival, ki ljubi snago, čist zrak in svetlobo, zato le tamkaj uspeva, kjer dobiva te pogoje za svoje uspevanje. Prasič

je ustvarjen, da se giblje na prostem, da more po zemlji riti in prst žreti. Umen gospodar bo torej prasiču dal priliko, da more utešiti svoj naravni nagon.

Prasič ni „svinja“, in če je, ga je človek naredil za svinjo. Daj prasiču snažen svinjak, določi suho in snažno ležišče, pa bo vedno blato in šcalnico tamkaj odlagal, kjer navadno ne leži. Če pa v svinjaku zastaja gnojica in ni nikjer suhega in čistega prostora, potem je seveda prasič prisiljen valjati se na vsem prostoru postane nesnažen in je podvržen raznim boleznim.

Prasič sicer hitro raste, vendar naj nas njegova velikost ne premoti. Dokler mlada svinja ni vsaj 9 mesecev stara, je ni pripustiti, ker sme šele storiti, ko je dobro leto stara, kajti premlada svinja skoti le malo zanikernih pujskov, ki jih ne more preživeti, ker se mlečne žleze pred enim letom ne razvijejo in prezgodaj ubrejena svinja nima dovolj mleka.

Plemenjenje vseh domačih živali, ki so med seboj v sorodu, je vedno škodljivo, najbolj pa pri prasičih, kjer se tako ravnanje najhitreje maščuje. Nerazviti in medli pujski, ki se čestokrat brez dlake rode, božjastni pujski, pujski, ki jim vsled snetivosti odpadajo repi itd., so vedno posledica, ker je bila svinja v sorodu z mrjascem.

Če je v vasi ali daleč naokrog en sam mrjasec, potem je ves prasičji zarod tistega kraja v sorodu, vse svinjice in mrjaščeki so med saboj od mrjaščeve strani vsaj polsestre ali polbratje, in čez 9 do 12 mesecev, ko se ta zarod rabi za plemo, se prav lahko primeri, da zaskoči oče mrjasec svojo hčer ali mrjasec polbrat svojo polsestro itd. Posledice tega ravnanja so zelo slabe, in letos nam prihajajo pritožbe od vseh strani o neuspevanju prasičjega zaroda, ki ima svoj vzrok največ v takem sorodnem plemenjenju.

Varujte se tega in vedno skrbite za mrjasca popolnoma tuje krvi!

Storjene pujske je pač varovati prehlajenja, a zato jih ni omehkužiti. Posebne toplote ne potrebuje mlad pujske, škodljiv mu je vsak enostranski preprih. Zlasti so nevarna špranjasta tla, ki skozi nje vleče, in prav tako je slabo, če se pujske ležeč naslanja na mrzlo steno. Vnanje mrzle stene ob zidu morajo torej biti znotraj v svinjaku z lesom opažene.

Če je vreme količkaj ugodno, naj se mladi pujski spuščajo na prosto, da se tamkaj poljubno gibljejo. Na vsak način je skrbeti za prostor, kjer morejo po zemlji riti in nekaj prsti požreti. V kot svinjaka jim je položiti zaboj s prstjo, kjer morejo brskati in po potrebi prst uživati. Bog je ustvaril prasiča, da rije, zato mu je dal rilec in prebavila, ki potrebujejo prsti. Ne bodimo modrejši od Boga in dajmo prasiču tisto, za kar je ustvarjen!

Mlad prasičji zarod more vspevati le v suhem, snažnem in svetlem svinjaku, ker so pujski v temnih, mokrih in zatohlih svinjakah podvrženi celi vrsti bolezni. Če pujski postanejo sajasti, mršavi, priščnati i. t. d. je vselej vzrok slab — svinjak.

Mlade prasiče vadimo na sirovo krmo; po leti naj dobivajo zeleno klajo in po zimi seno. Le ne prasičem preveč kuhati! Pokladanje samo kuhane krme je silno škodljivo; prasičja prebavila postanejo ohlapna, žival sploh občutna in rada boleha. Kuhanje za prasiče je pa poleg tega silno drago, kajti dandanes nima nihče povoda les za kurjavo tratiti.

Prasič je vsejeder; on žre rastlinsko hrano, pa tudi živalsko, in vrhutega potrebuje tudi prsti. Če naj ga zdravega ohranimo in naj dobro uspeva, naj dobiva vse razmerno dovolj. Pomije iz kuhinje, ki imajo v sebi ostanke kuhanega mesa, semintja kaj živalske krvi, pomešane s kakim drugim rastlinskim krmilom, prasiču za spremembo kaj dobro tekne.

Prasič naj hodi tudi na pašo, naj pride na spraseno njivo, koder pridno pobira hroščece in ličinke ter se poleg tega dobro sprehodi in uživa čist zrak.

Če je količkaj prilike, naj se prasič poleti koplje in valja v vodi. On je žival močvirja, in kolikor bolj mu človek da uživati razmere, ki je zanje ustvarjen, tem krepkejši bo, bolj se bo razvijal, manj bo bolan, in če slednjič zbolí, bo laže prenašal razne bolezni.

„Kmetovalec“.

Žetev na Ogrskem.

Žetev na Ogrskem dela žitne cene nam. Naše dežele uvažajo mnogo žita, tembolj, ker se pri nas polja opuščajo vsled slabih cen žita in dragih poslov.

Letošnja žetev na Ogrskem ni dobra. Ob levem bregu Donave, tako se poroča, je množina pšenice srednja, kvaliteta povojna; slame ni preveč. Srednja ali slabo srednja je žetev med Donavo in Tiso, a zrnje je kvalitativno zelo različno ter je mnogo medlega vmes. Na levem bregu Tise so ljudje več pričakovali, kot zdaj mlat daje. V ravnini med Tiso in Marošjo je kvaliteta posebno lahka, večina zrnja je medla. Na Sedmograškem je žetev slaba. Lanski pridelek pšenice se je na Ogrskem cenil na 53 milj. kvintalov, letošnji samo na 32 milj.

Tudi ržena setev ni povojna, kvalitete so srednje, ali slabe, najde se mnogo medlega zrnja in klasje je zelo škrbinasto. Vsekako pa je pridelek rži nekoliko boljši, kakor pridelek pšenice. Lani se je cenil pridelek rži na 14 milj. kvintalov, letos na 10 milj.

Oves je dal boljše žetev, kot se je pričakovalo, vsekako je tudi tukaj žetev le srednja. Lani se je ovsa namlatilo (po uradni ceni) 12,7 milj. kvintalov, letos ga bo 11,4 milj.

Koruzna še dobro kaže, le da je tudi vreme na Ogrskem zelo raznolično: v nekaterih krajih je dosti dežja, v drugih suša, v nekaterih je zopet prehladno vreme.

Vsled suše je na Ogrskem tudi otava zelo trpela, v nekaterih krajih se je popolnoma posušila. Na Sedmograškem so tudi živinski pašniki vsi od vročine požgani.

Politični pregled.

Jugoslovanski minister. Nemci že ugibajo, dobe li Jugoslovani svojega ministra ali ne! Imenujejo tudi že može: Ploj, Šušteršič, Ivčević. Jasno je, da bi imeli Jugoslovani pravico, biti zastopani v cesarskem svetu, da bi ne bil razdor med njimi. Tako pa se je bati, da se bo tudi tukaj domačega našega prepira veselil kak tujec.

Reforma deželnih zborov. Poroča se, da se bodo češkemu deželnemu zboru predložili trije predlogi za reformo deželnega zastopstva. Eden predlog priporoča 200 poslancev voliti s splošno, enako volilno pravico, 60 glasov pa naj dobe virilisti (veleposestniki, mesta, škofje). To vprašanje se bo stavilo bržkone tudi drugod.

Vojska v Maroku. V Maroku se je vnela vojska. Dolgo se že Maroška vlada bori z upornimi narodi. Nedavno so uporniki v mestu Kasablanca pobili devet Evropejcev in to je dalo povod, da so Evropske velesile posegle vmes.

Francozka mornarica hotela je dati v imenovano mesto par kompanij vojakov, a ljudstvo je začelo na vojake streljati, na kar so bojne ladije bombardirale tiste dele mesta, kjer stanujejo domačini. Pri tem streljanju prišlo je kakih 3000 ljudi ob življenje.

Novejša poročila pravijo, da je 3000 Mavrov napadlo generala Drude, a da so se morali umakniti, ker so jim topovi prizadeli veliko škodo.

Francozi in Španci imajo zdaj 3000 mož tam. Uporniki so v Kasablanci oropali pošto in odnesli 25.000 pezet, oropali so tudi skladišča evropskih trgovcev, požgali so potem še nemški konzulat.

Avstrijska mornarica se pomnožuje. Število novincev za mornarico, ki je zdaj znašalo 2700 mož, se pomoži na 4000. Ob času miru je mornarica štela zdaj 10.700 mož, v bodoče jih bo 16.000! Potrebni novinci se bodo jemali iz infanterije. Koncem tega leta bo dogotovljena nova vojna ladja „Ferdinand Maks“, ki je zdaj tretja svoje vrste. Z ozirom na težavno službo se je pri mornarici zboljšala hrana.

Razne stvari.

Osobje avstrijskih železnic. Koncem leta 1905 je znašalo število uslužbencev, nastavljenih pri vseh avstrijskih železnicah 216.600 in sicer 104.870 uradnikov in slug ter 111.370 dninarjev. Državne železnice so imele 15.635, privatne železnice 18.960 uradnikov. Uslužbencem in delavcem vseh železnic je bilo na plačah in dninah izplačano 270.104.238 kron. Hiš za stanovanja za uradnike, sluge in delavce imajo državne železnice 84, privatne železnice 700.

Urednik brez rok in nog. Inženjer Salomon Mendelsohn, urednik glasila zveze železniških delavcev je prišel radi revolucionarnega hujskanja v preiskavo ter bi moral biti aretiran. Ko so ga hoteli prepeljati v zapor, so opazili, da nima niti nog niti rok, ker je prišel ob nje pri neki železniški nesreči. Sodišče je vsled tega zaslišavši še zdravnike, odstopilo od zahteve aretacije. Svoj odlok je utemeljilo s tem, da človeka, ki je brez rok in nog, ne gre zapirati.

Draga trma. Na nekem pariškem kolo-dvoru si je kupil neki podjetnik vozni listek. Po neljubi pomoti je vlak zamudil ter je moral čakati na prihodnji vlak. Da si prežene dolg čas, začel je prebirati razobešene vozne rede in tarife. Pri tem je opazil, da je plačal za svoj vozni listek 3 centime preveč. Da si prežene čas, si je dovolil šalo ter zahteval pri blagajni povrnitev teh treh stotink. Zavrnili so ga osorno. Šel je k načelniku blagajne, toda brez uspeha. Stvar ga je začela zabavati. Navlašč ni hotel darovati železnici teh treh stotink ter je pisal železniški družbi uljudno reklamacijsko pismo. Ni bilo odgovora. Poslal je opomin po sodišču. Družba se mu je smejala. Vložil je tožbo. Prva inštanca je obsodila železniško družbo, ki je vložila priziv, a pogorela je tudi pri drugi in tretji inštanci. Tudi kasacijski dvor je razsodil, da mora družba povrniti tri stotinke. In železnica je vrnila tri vinarje, vrhu tega pa plačala 80.000 frankov pravnih stroškov.

Listnica uredništva.

S. d. Vidiva se v četrtek, dne 22. t. m. ob dveh popoldne v slovenski gostilni na Brnci. Pridi gotovo!

Liberalni koroški duhovnik: Ali je liberalnih duhovnikov na Koroškem, ki pišejo v „Narod“? Ne vemo, ali mogoče je, da človek izgubi vse druge ideale, da mu pa še ostane nekaj, kar on smatra kot narodni čut. Mi s človekom, ki napada Grafenauerja in dr. Brejca — ne govorimo več.

Izjava.

Podpisani Ivan Fašink po domače Jaklič, posestnik v Sinčivasi, obžalujem, da sem gospoda Ivana, Mihevca, po domače Andrejca, posestnika v Sinčivasi dne 5. avgusta t. l. obdolžil raznih nečastnih dejanj.

Izjavljam, da so ista neresnična.

Ob enem se mu zahvaljujem, da je zasebno obtožbo, radi tega naperjeno zoper mene, pri c. kr. sod-niji v Dobrlivasi umaknil.

Tudi sem se zavezal plačati vse njegove pravdne stroške.

Johann Fasching.

V najem se dá gostilna

v hiši slovenske posojilnice v Globasnici s 1. novembrom t. l. pod ugodnimi pogoji, ki se izvejo pri načelništvu posojilnice v Globasnici na Koroškem.

Odbor.

Kovačnica

z razširjenim delokrogom in v dobrem stanju se dá pod zmernimi pogoji v najem in ž njo tudi nekaj sveta, ako se to želi.

Več pove

Primož Modre

na Blatu, pošta Gorenje Trušnje (Ober-Trixen) na Koroškem.

Kdor si hoče napraviti dobro domačo pijačo ali podaljšati svojo zalogo,

naj se obrne zaupno na tvrdko:

C. F. Schubert, Gradec, Murplatz št. 10.

Deček

iz poštene hiše se sprejme takoj kot učenec v trgovino z mešanim blagom.

Zahteva se znanje slovenskega in nemškega jezika.

Ivan Auer, trgovina z mešanim blagom v Tržiču na Gorenjskem.

Na prodaj je

Lipiceva kajža v Dobu pri Škofičah nad Vrbo ob jezeru z inventarjem in obrodrom vred. Kajža je prenovljena, ima 2 sobi, kaščo, gumno, svinjak, sadni vrt, 4 birne posetve, 4¹/₂ oralov gozda, iz katerega se more brez kvara za 1200 kron lesa posekati. Posestvo se more tudi razdeljeno prodati. Cena 5200 kron.

Več pove posestnik **Gabrijel Zitterer**, lesni trgovec v Domačalah, p. Podravlje na Koroškem.

Učenec

se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom. Zahteva se znanje slovenskega in nemškega jezika. Obiskoval bode tudi obrtno nadaljevalno šolo na Bledu.

D. Repe,
trgovec na Bledu
(Kranjsko).

V vseh strokah notarskega in odvetniškega uradovanja popolnoma izvežban, 30 let star

notarski konceptni uradnik

z maturo, želi spremeniti službo, eventuelno vstopi tudi v drugo stroko. Ponudbe na upravištvu tega lista pod „Služba“ do 20. avgusta t. l.

Podobarska in pozlatarska delavnica

ZA

CERKVENA DELA

Janeza Goleš-a v Celovcu,

Paradeisergasse hiš. št. 20.

se uljudno priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v izdelovanje, prenovljenje in pozlačenje oltarjev, prižnic, božjih grobov, okvirjev, svetih podob in tabernakeljev po predpisu. — Za fino in trajno delo prevzame se popolno jamstvo.

Kos vsaki konkurenci.

Priznано najcenejša slovenska tvrdka na Koroškem.

V najem se bodo oddali

razni prostori za trgovine s skladišči vred v Gorici v ulici Corso Verdi št. 22. Jeden teh prostorov bi bil pripraven zlasti za **lepo kavarno**. Reflektanti na te prostore se vabijo, da se s svojimi ponudbami obrnejo na načelstvo podpisane „Centralne posojilnice“, ki je lastnica dotičnega posloppja.

V Gorici, dné 2. avgusta 1907.

Načelstvo

„Centralne posojilnice“
v Gorici.

Lovske puške

vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Peter Wernig,

c. kr. dvorni izdelovatelj orožja v Borovljah, Koroško.
Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Prva največja tvrdka te stroke

priporoča svoje modno in manufakturno blagó po cenah brez konkurence na drobno in na debelo.

Vsi uslužbenci znajo slovenski.

Anton Renko,

lastnik trgovine.

Celovec, Novi trg, vogel Kramarjeve ulice,
pri „detelji“ (Kleeblattl.)

Postavno zavarovano! Vsako ponarejanje kaznivo!

Edino pristen je Thierry-jev balzam

z zeleno znamko „redovnica“. Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika specijalna steklenica s patent. zamaškom K 5.—

Thierry-jevo centifolijsko mazilo proti vsem še tako starim ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in oteklinitam vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3-60 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej.

Obe domači sredstvi sta povsod znani in slovita kot najboljši.

Naročila se naslavljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Brošura s tisoči originalnih pisem gratis in franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah.

Steckenpferd- Lilijsko mlečno milo

izdelek

Bergmanna in dr., Draždane in Dečín ob L.,

je in ostane, kakor kažejo vsak dan prihajajoča priznanja, najboljšo učinkujočo lečilno milo za pegavost ter pridobitev in ohranitev nežne, mehke kože in rožičaste polti. — Dobiva se komad po 80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah, trgovinah z milom in brivnicah.

Vinske in sadne stiskalnice

z dvojnimi stiskalom „Herkules“ za ročni obrat.

Hidravlične stiskalnice

za veliki pritisk in velike učinke.

Mline za sadje in grozdje. Obiralnike.

Povsem urejene moštarnice, stalne in za prevažanje. Stiskalnice za pridelovanje sadnih in jagodnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, sadne lupilnice in rezalnike. Samodelujoče patentovane nosne in vozne brizgalnice za vinograde, sadje, drevje, hmelj, grenkuljico „Syphonia“. Pluge za vinograde.

Vse te stroje izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši sestavi

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarne poljedelskih strojev, livarne in parne tovarne.

Dunaj II/1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovani z nad 560 zlatimi, srebrnimi kolajnami itd.

Obširni ceniki zastoj. — Zastopniki in prekupci se iščejo.

Kolomaz je dobiti
Karbolinej najceneje
Olje za stroje
Mast za usnje
Strešni klej pri
Strešni lak

Ferdinandu Schellander,

trgovcu z oljnatimi barvami, lakom in klejem
v Celovcu, Šolske ulice št. 1.

Vsem, ki se čutijo
opešane in oslabele,

so nervozni in brez energije, daje

Sanatogen

nov življenski pogum in življensko moč. Več kot 5000 profesorjev ga sijajno priporoča. Dobiva se v lekarnah in drogerijah. Brošurice razpošilja zastoj in poštnine prosto Bauer & Cie, Berolin SW 48, in glavno zastopstvo

G. Brady, Dunaj I.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4¹/₂ %

od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spljetu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplačevanje po K 8.— za komad.

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vsih vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kuran.